

Alueellinen yritystoimintatilasto

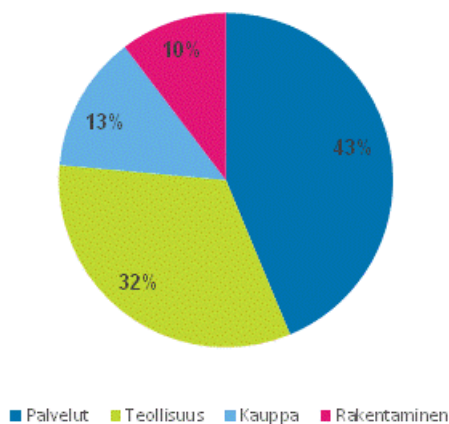
2014, ennako

Jalostusarvo laski 3 prosenttia vuonna 2014, korjattu

Korjattu 13.10.2015. Korjatut luvut on merkitty punaisella.

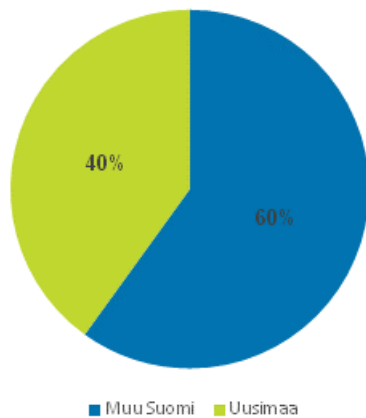
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan yritysten toimipaikkojen yhteenlaskettu jalostusarvo oli **91,4** miljardia euroa vuonna 2014. Jalostusarvo laski **2,9** miljardia edellisvuodesta. Palvelusektorin jalostusarvo oli **39,3** miljardia. Palveluista kertyi **43** prosenttia koko maan jalostusarvosta.

Toimipaikkojen jalostusarvon jakauma toimialoittain 2014*

Alueellisesti tuotanto keskittyi Uudellemaalle. Siellä tuotannon jalostusarvo oli **36,6** miljardia. Uudenmaan osuus koko maan jalostusarvosta oli **40** prosenttia. Uudenmaan tuotanto laski **1,5** miljardia edellisvuodesta, joten se selittää **53** prosenttia koko maan tuotannon jalostusarvon laskusta.

Jalostusarvo 91,4 miljardia - Uusimaa ja muu Suomi 2014*

Palvelusektorin osuus Uudellamaalla syntyneestä 36,6 miljardin euron jalostusarvosta oli 54 prosenttia. Uudenmaan palvelusektorin jalostusarvo oli 19,9 miljardia, joka sekin laski 324 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Alueellinen yritystoimintatilasto kuvaa maassamme toimivien yritysten toimipaikkojen toimintaa toimialoittain ja alueellisesti. Ennakkotilastossa ei julkaista kaikkien toimipaikkojen yhteenlaskettuja tietoja, koska ennakkotiedoista puuttuvat alkutuotannon (TOL A) toimipaikat.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain 2013-2014*4

Alueellisen yritystoimintatilaston laatuseloste.....5

Liitetaulukot

Jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain 2013-2014*

Jalostusarvo toimialoittain	Jalostusarvo 1 000 euroa		
	2013	2014*	% -muutos
B Kaivostoiminta ja louhinta	498 833	289 409	-42,0
C Teollisuus	25 035 054	25 045 689	0,0
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	3 692 061	3 179 227	-13,9
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto	834 613	874 478	4,8
F Rakentaminen	9 544 574	9 281 211	-2,8
G Tukku- ja vähittäiskauppa	14 323 131	13 410 661	-6,4
H - S Palvelut	40 347 295	39 319 869	-2,5
Yhteensä	94 275 561	91 400 544	-3,0
Jalostusarvo maakunnittain			
Uusimaa	38 123 038	36 602 725	-4,0
Pirkanmaa	7 887 088	7 741 841	-1,8
Varsinais-Suomi	7 197 076	7 026 501	-2,4
Pohjois-Pohjanmaa	5 582 214	5 731 697	2,7
Keski-Suomi	3 929 139	3 838 420	-2,3
Satakunta	3 862 446	3 835 582	-0,7
Pohjanmaa	3 471 494	3 277 454	-5,6
Päijät-Häme	2 812 361	2 961 123	5,3
Kymenlaakso	2 580 900	2 633 826	2,1
Pohjois-Savo	2 950 651	2 616 976	-11,3
Lappi	2 666 612	2 555 941	-4,2
Etelä-Pohjanmaa	2 518 860	2 415 565	-4,1
Etelä-Karjala	2 364 567	2 268 515	-4,1
Kanta-Häme	2 642 953	2 243 807	-15,1
Pohjois-Karjala	1 722 347	1 943 736	12,9
Etelä-Savo	1 522 629	1 691 040	11,1
Keski-Pohjanmaa	1 021 071	778 019	-23,8
Ahvenanmaa	613 770	597 201	-2,7
Kainuu	670 126	544 218	-18,8
Alue tuntematon	136 219	96 356	-29,3
Maakunnat yhteensä	94 275 561	91 400 544	-3,0

Alueellisen yritystoimintatilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Alueellinen yritystoimintatilasto on Tilastokeskuksen laatima vuosittainen tilasto. Tilasto on budjettirahoitteinen, ja sen laadinta perustuu Euroopan Unionin asetuksiin (Yritystoiminnan rakennetilastoasetus Nro 295/2008 ja Asetus kansantaloudentilinpidon ja aluetilinpidon laadinnasta, EKT Nro 2223/96).

Tilastokeskus on uudistanut yritystilastojen tuotantoaan. Uudistuksessa yritystilastojen tuotantoa on yhdenmukaistettu ja tuotannossa hyödynnetään Tilastokeskuksen yritysrekisteriä entistä enemmän. Aikaisemmin erillisinä tuotetut Teollisuuden alue- ja toimialatilasto, Rakentamisen alue- ja toimialatilasto sekä Palvelujen alue- ja toimialatilasto tuotetaan tilastovuodesta 2013 lähtien yhtenä tilastona: Alueellinen yritystoimintatilasto. Ennakkotilasto julkaistaan vuonna 2014 vain teollisuudesta.

Alueellinen yritystoimintatilasto kuvaa Suomessa toimivien yritysten toimipaikkoja toimialoittain ja alueittain. Tarkasteltavina muuttujina ovat tiedot henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista ja investoinneista ja näiden pohjalta lasketut tunnusluvut. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön toimipaikka. Tilasto sisältää tietoja henkilöstömääristä, tehdyistä työtunneista, palkoista, sosiaalikulusta, käyttöomaisuuden lisäyksistä ja vähennyksistä ja varastoista. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt.

Toimipaikka

Alueellisen yritystoimintatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelujen tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys).

Toimipaikan alueellisena yksikkönä on pääsääntöisesti kunta. Tästä seuraa, että yrityksen eri kunnissa sijaitsevat toimipaikat katsotaan erillisiksi tilastoyksiköiksi. Joissakin tapauksissa tilastoyksikkönä joudutaan käyttämään useamman toimipaikan muodostamaa kokonaisuutta.

Toimipaikan ei välttämättä tarvitse käsittää yksinomaan tuotteen tai palvelun tuottamiseen luettavia toimintoja, vaan myös niin sanottuja aputoimintoja. Teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat korjaus ja kunnossapito. Muita kuin teollisia aputoimintoja ja palveluksia ovat varastointi ja kuljetus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, tietojenkäsittely sekä hallinto ja myynti. Jos apu- tai palvelutoiminta on kiinteässä yhteydessä varsinaisen toimipaikan kanssa ja palvelee pääasiassa kyseistä toimipaikkaa, ei näitä toimintoja ole aina erotettu erillisiksi toimipaikoiksi vaan toiminnot on yhdistetty valmistustoimintoihin. Rakennustoiminnassa toimipaikka on pää- tai piirikonttori, josta toimintaa johdetaan.

Palkatun henkilöstön ja yrittäjien lukumäärä sekä palkansaajien tehdyt työtunnit

Alueellisessa yritystoimintatilastossa henkilöstö luokitellaan palkattuun henkilöstöön ja yrittäjiin. Henkilöstön lukumäärä saadaan tilastoon yritysrekisteristä ja se noudattaa yritysrekisterin vuositilastossa määriteltä kokovuosityöllisen määritelmää.

Palkattu henkilöstö on muunnettu kokovuosityöllisiksi siten, että esimerkiksi puolipäiväinen työntekijä vastaa puolta henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä kokovuosityöllistä.

Yrittäjien osalta yrittäjätyöpanokseksi lasketaan se työpanos, jonka yrityksen omistaja tai perheenjäsen on tehnyt yrityksessään ilman varsinaista palkkaa.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin tiedusteluihin sisällyttämättömien yritysten henkilöstö on estimoitu palkkojen perusteella.

Palkat

Palkkasumma käsittää kaikki tilikauden aikana maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja niihin verrattavat kulut.

Sosiaalikulut

Sosiaalikulut käsittää välittömästi palkan perusteella määräytyvät kulut kuten sosiaaliturvamaksut, pakolliset ja vapaaehtoiset henkilöstövakuutusmaksut sekä eläkekulut.

Tuotannon bruttoarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, myös valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöomaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali. Tuotannon bruttoarvon laskentakaava on seuraava:

Liikevaihto

+ toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön

+ valmistevarastojen muutos

+ valmistus omaan käyttöön

+ liiketoiminnan muut tuotot

- käyttöomaisuuden luovutusvoitot

- kauppatavaroiden hankinta

= BRUTTOARVO

Tuotannon jalostusarvo

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannon tekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia. Jalostusarvon laskentakaava on seuraava:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot

- ostot yrityksen muilta toimipaikoilta

+ aine- ja tarvikevarastojen muutos

- ulkopuoliset palvelut

- muut kiinteät ja muuttuvat kulut (pl. henkilöstökulut)

+ kauppatavaroiden hankinta

+ käyttöomaisuuden luovutustappio

= JALOSTUSARVO.

Käyttöomaisuuden investoinnit

Määritelmä käyttöomaisuuden investoinnit käsittää käyttöomaisuuden hankinnat ja peruseräparannukset, joista on vähennetty käyttöomaisuuden myynnit. Käyttöomaisuudella tarkoitetaan aineellisia hyödykkeitä mm. koneet ja kalusto, rakennukset ja rakennelmat sekä maa- ja vesialueet.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2008 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2008). Toimialaluokitus 2008 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev.2:een siten, että NACE:n nelinumerotasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla.

Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussääntöjen puitteissa.

Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mitä toimintaa toimipaikalla eniten harjoitetaan.

Yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Alueluokitus

Käytetty alueluokitus perustuu julkaisuun Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot (Tilastokeskus, Käsikirjoja 28).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilastoon toimipaikat on valittu käyttäen rajauksia toiminta-ajalle, henkilöstölle ja liikevaihdolle. Tilastoon sisältyvät kuntien vesilaitokset ja energialaitokset.

Teollisuuden toimipaikkakyselyssä ovat pääsääntöisesti kaikki vähintään 20 hengen monitoimipaikkaisten yritysten teolliset toimipaikat. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitä pienempien yritysten teolliset toimipaikat, jos yrityksen toiminnan laajuus vastaa 20 henkilöä työllistävien yritysten toimintaa sekä vasta investointivaiheessa olevat toimipaikat. Alle 20 henkilöä työllistävät yritykset luokitellaan aina yksitoimipaikkaisiksi yrityksiksi.

Suoran tiedustelun aineisto tarkistetaan toimipaikoittain erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Lomakekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin. Jos yritys ei kuulu otokseen tai sen tietoja ei muusta syystä saada, tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää elinkeinoveroaineiston ja yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen ja suoran tiedustelun tietojen avulla. Elinkeinoveroaineiston tietojen laatu tutkitaan ohjelmallisesti erilaisin loogisuus- ja suhdelukutestein. Tarvittaessa tiedot korjataan käyttäen erilaisia regressiomalleja tai tiedot imputoidaan käyttäen lähimmän naapurin menetelmää. Tiedonkeruussa viiteajanjakso on ollut vuodesta 1995 alkaen tilikausi, kun se aiemmin oli kalenterivuosi.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastojen perustiedot perustuvat hallinnollisiin aineistoihin ja tiedonkeruuseen yrityksiltä ja yritysten toimipaikoilta. Yrityksen tiedot saadaan osin suoraan yritysten tuloslaskelmasta ja taseista. Suuremmilta yrityksiltä kerätään lisäksi myös muita tietoja, jotka saadaan joko yritysten laskentatoimesta tai palkkalaskennasta. Sen sijaan toimipaikoittaiset tiedot ovat aina jollain tavalla menetelmällisesti tuotettuja lukuja, jotka saadaan joko yrityksen ilmoituksesta tai ne päätellään Tilastokeskuksessa. Monitoimipaikkaisen yrityksen toimipaikkatietojen arvostus on usein ongelmallinen, vaikka arvostus tehtäisiin yrityksissä. Kaikilla yrityksillä ei ole toimipaikkakohtaista seuranta-aikaa tilaston vaatimalla tarkkuudella. Fuusiot, yhtiöittämiset ja kesken vuotta tapahtuneet yritysjärjestelyt vaikeuttavat toimipaikkakohtaisten tietojen arviointia ja heijastuvat erityisesti aluetason tilastoihin.

Ongelmallisuus lisääntyy kansainvälisen yritysryhmän tapauksessa, jossa liiketoiminta voidaan organisoida monin eri tavoin. Tämä heijastuu sitten yrityksen kirjanpitoon. Monikansallinen yritys voi esimerkiksi harjoittaa ns. kolmikantakauppaa, jolloin suomalaisen yrityksen liikevaihtoon kirjautuu sellainenkin yritysryhmän myynti ulkomailla, jossa tavaraa ei ole valmistettu Suomessa tai tavara ei kulkenut Suomen rajan yli. Toinen monikansallisen yrityksen kirjanpitoon liittyvä ongelma, jota yritykset ratkaisevat eri tavoin, on se, missä maassa kirjataan myynnin marginaalit ja "näytetään voitto". On ongelmallista, miten tämän kaltaiset ja monet muut yrityksen tietoihin sisältyvät erät jaetaan sen toimipaikkojen tiedoiksi. Edellä selostetuista syistä johtuen tilastojen ajallinen vertailu on aina jossain määrin ongelmallista. Vertailukelpoisuuden ongelmallisuus kasvaa mitä tarkemmalla luokitustasolla tilastot laaditaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Alueellisesta yritystoimintatilastosta tuotetaan vuosittain ennakkolliset ja lopulliset tiedot. Ennakkotiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuun lopussa. Lopulliset tiedot valmistuvat 12 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus

Alueellisen yritystoimintatilaston tietoja on saatavilla toimialoittain, maakunnittain ja kunnittain Tilastokeskuksen kotisivuilta maksuttomasta Px-Web -palvelukannasta toimialaluokituksen TOL 2008 mukaisina vuodesta 2006 alkaen.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Alueellisen yritystoimintatilaston lukuja on tuotettu tilastovuodesta 2013 alkaen. Tätä tilastovuotta vanhemmat luvut on julkistettu erillisinä teollisuuden, rakentamisen ja palveluiden alue- ja toimialatilastoina. TOL 2008 -toimialaluokituksella tietoja on saatavissa vuodesta 2006 alkaen.

Lisätietoja

Merja Kiljunen 029 551 3284
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Alueellinen yritystoimintatilasto, ennakko 2014. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

ISSN 2342-6241 (pdf)

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi